

Česká republika

Česká školní inspekce

Pražský inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Dětský výchovný ústav, Praha 2, Jana Masaryka 16

Adresa: Jana Masaryka 16/64, 120 00 Praha 2

Identifikátor školy: 600 027 368

Termín konání komplexní inspekce: 25. – 27. březen 2003

Čj.:	07-1703/03-005063
Signatura:	ka2pw212

CHARAKTERISTIKA ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Dětský výchovný ústav zabezpečuje realizaci výkonu ústavní, případně i ochranné výchovy dětí plnicích povinnou školní docházkou, které do daného zařízení umístil příslušný dětský diagnostický ústav. V případě déleodobějšího řešení situace dítěte, jsou výjimečně do DVÚ rovněž přijímány děti s vydaným předběžným opatřením.

Rozhodnutím zřizovatele - Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 - o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 11. května 2001, číslo jednací 17 262/01-21, byl stanoven název instituce, určena právní forma příspěvkového charakteru, identifikátor, adresa a sdružované součásti: speciální základní škola, zvláštní škola, dětský výchovný ústav a internátní jídelna. Kapacita zařízení je stanovena počtem 30 lůžek. Z celkového počtu tří výchovných skupin jsou dvě skupiny chlapecké a jedna skupina dívčí – ve všech případech došlo k zabezpečení personální výbavy a obsazení funkcí vychovatelů ve smyslu vhodného rodinného modelu.

Od poslední komplexní inspekce (prosinec 1998) došlo k výraznému pozitivnímu posunu na úseku budování prostorových podmínek (získání objektu bývalé školy v areálu ústavu – možnost využívání jak v rámci školní, tak i mimoškolní výchovné práce), posílení materiální výbavy zájmově rekreační orientace, získání dvou vozidel, provedení vnějších úprav hlavní budovy DVÚ. Daří se realizovat koedukační koncepci zařízení, kladně hodnotitelné jsou výsledky řízené spolupráce se zákonnými zástupci umístěvaných dětí.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovy a vzdělávání
- materiálně-technických podmínek výchovy a vzdělávání
- průběhu a výsledků výchovy a vzdělávání
- organizační úrovně realizované výchovně vzdělávací práce
- dodržování práv a povinností dětí umístěných v daném zařízení
- uplatňování práv a povinností ředitele zařízení
- úrovně respektování práv a povinností osob odpovědných za výchovu vůči zařízení
- úrovně a systému poskytování kapesného, osobních darů a věcné pomoci

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Odborná a pedagogická způsobilost pedagogických pracovníků není na potřebné úrovni. Ředitel i vedoucí vychovatelka jsou odborně a pedagogicky způsobilí, ředitel absolvoval i prožitkový psychoterapeutický výcvik. Kolektiv učitelů je tvořen čtyřmi pracovníky, z nichž dva jsou odborně a pedagogicky způsobilí, jeden se středoškolským vzděláním studuje speciální pedagogiku a jeden je absolventem vysokoškolského studia v oboru sociální pedagogika. Jeden z učitelů absolvoval psychoterapeutický výcvik. U učitelů je v rámci možností využíváno i jejich aprobovanosti a praxe.

Etopedka ústavu je odborně a pedagogicky způsobilá, absolvovala i psychoterapeutický výcvik.

Z šesti vychovatelů jsou dva odborně a pedagogicky způsobilí.

Dosažené vzdělání a odborná praxe pedagogických pracovníků (včetně zástupce statutárního orgánu)

Funkční zařazení	Dosažené vzdělání	Odborná praxe	Úvazek
ředitel	VŠ ¹ , sppg. ² , psychoterapeutický výcvik	14	1,000
zástupce statutárního orgánu (sociální pracovníce)	SŠ ³ sociálně-právní	14	1,000
vedoucí vychovatelka	SŠ, sppg.	22	1,000
učitelé ⁴	VŠ, sppg., psychoterapeutický výcvik	14	1,000
	SŠ, stud. DVPP sppg.	8	1,000
	VŠ, sociální pedagog	5	0,273
	VŠ, sppg.	8	1,000
etoped	VŠ, sppg., psychoterapeutický výcvik	11	1,000
vychovatelé	VŠ, sppg.	8	1,000
	VŠ, sppg.	20	1,000
	SŠ, vychovatelství	7	1,000
	SŠ, vychovatelství	15	1,000
	VŠ, soc. pedagog.	5	1,000
	SŠ, vychovatelství	29	1,000

Další údaje o pracovnících

Zaměstnanci	Celkový počet	Z toho žen
Ředitel	1	0
Vedoucí vychovatel	1	1
Učitelé	4 ⁵	1
Vychovatelé	5	3
Pomocní vychovatelé	2 ⁶	0
Etoped	1	1

¹ vysokoškolské vzdělání

² speciální pedagogika

³ středoškolské vzdělání

⁴ jeden z vychovatelů působí na 0,273 úvazku jako učitel

⁵ jeden z učitelů vykonává i funkci vychovatele

⁶ noční služby dále zajišťují vychovatelé na vedlejší pracovní činnost

Sociální pracovníce (zástupce statutárního orgánu)	1	1
Ostatní zaměstnanci	7	6
Celkem	22	13

Organizace činnosti školského zařízení a informační systém jsou plně funkční. Organizační řád je zpracován jako součást vnitřního řádu. Organizační struktura je jednoznačná, kompetence jsou jasně vymezeny a delegovány na konkrétní funkce. Podrobněji jsou dále vymezeny v pracovních náplních. Školní řád je v souladu s Úmluvou o právech dítěte. Informační systém využívá jednak písemných forem - „Sešit situace“ vede každá výchovná skupina, je v něm uváděna i evidence vydávaných léků. Ta je ještě vedena zvlášť u sociální pracovníce, která vykonává zároveň funkci zdravotnice. Další informace jsou předávány osobním kontaktem na poradách a při osobních jednáních na pracovišti. Vnější informační systém zajišťuje zejména sociální pracovníce, etopedka a ředitel ústavu. Informace osobám odpovědným za výchovu jsou předávány dle závažnosti bezprostředně telefonicky nebo telegraficky, následně pak i písemnou formou. Informace jsou předávány všem osobám odpovědným za výchovu, nikoliv jen podle jejich zájmu. Vnější i vnitřní informační systém je bezproblémový.

Samospráva dětí není zřízena. Její funkce je saturována systémem mluvčích výchovných skupin, kteří přenášejí názory a požadavky ze svých skupin k vedení ústavu. Svou roli hrají v týdenních intervalech – je potřebné výraznější řízení. Spolupráce se zřizovatelem je z pohledu vedení ústavu velmi dobrá.

Systém vedení zaměstnanců při naplňování výchovně-vzdělávacích cílů školského zařízení je propracovaný. Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada, která se schází cca 6x ročně. Dále jsou svolávány pedagogické porady, které probíhají v týdenních intervalech. Zápisy jsou vedeny, probíraná problematika koresponduje s typem zařízení. Metodické orgány zřízeny nejsou, metodická činnost je realizována v rámci jednání pedagogické rady, případně na poradách. Funkce výchovného poradce je zajišťována etopedkou ústavu. Začínajícím pedagogickým pracovníkům (v současné době v zařízení takový není) a odborně a pedagogicky nezpůsobilým je poskytována metodická pomoc vedoucími pracovníky v rámci hospitační činnosti. Vedením ústavu jsou také motivováni k doplnění kvalifikace odpovídajícím studiem. Dle možnosti jsou také přednostně vysíláni na vhodné vzdělávací akce pedagogického centra a dalších vzdělávacích institucí. Kontrolní činnost ředitele má formu hospitací u pedagogických pracovníků a běžných kontrol ostatních úseků. Ředitel také ve spolupráci s etopedkou kontroluje veškeré písemnosti odcházející z ústavu. Vedoucí vychovatelka provádí kontrolu v mimoškolní oblasti. Zásadou při kontrolní činnosti je, že prvotní kontrolu provádí odpovědný vedoucí úseku a následně pak ředitel. Často je užíváno i společných kontrolních akcí. V případě negativních zjištění je vyplněn formulář „Zpráva o mimořádné situaci“, ve kterém jsou uvedeny všechny souvislosti, analýza a uložená opatření. Výsledků kontrolní činnosti je využíváno při dalším plánování. Hrubé porušení pracovní kázně se v posledních letech neobjevilo, v ostatních případech je postupováno standardně.

Systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je vytvořen. Dle kapacit se plánuje psychoterapeutický výcvik dalších dvou pedagogických pracovníků. Zařízení dostává značné množství různých vzdělávacích nabídek, vybírány jsou akce, které jsou pro zařízení vhodné. Po ukončení studia dvou dálkově studujících pracovníků mohou zahájit studium další dva.

Ostatní funkce v DVÚ jsou plně zajištěny. Noční služby vykonává u obou výchovných skupin chlapců dvojice pomocných vychovatelů. Noční služby u dívčí výchovné skupiny zajišťují vychovatelé na smlouvu o vedlejší činnosti. Funkci etopedky vykonává erudovaná pracovníce. Zároveň vykonává funkci výchovné poradkyně, vychovatelky a učitelky. Výhodou je, že má

zajištěn bezprostřední kontakt se všemi pedagogickými úseky. Různost svých rolí osobnostně zvládá. Jako etopedka zajišťuje psychorelaxaci, arteterapii a individuální terapii. Spolupráce s ostatními pedagogickými pracovníky je po jejich počáteční nedůvěře dobrá, výborná je s ředitelem ústavu. Vždy se podílí na rozhovorech a analýzách s dětmi po útěcích. Etopedka vede i příslušnou spisovou dokumentaci, podílí se na odborných písemných výstupech ze zařízení.

Úsek sociálně právního charakteru odpovídajícím způsobem zabezpečuje kvalifikovaná sociální pracovníce (absolventka sociálně právní školy s dlouholetou praxí v oboru), která zároveň funkčně působí jako zástupce statutárního orgánu. Podílí se, ve spolupráci s dalšími pracovníky zařízení, na profesní orientaci dětí, především ve smyslu rozhledu a znalosti terénních možností (jak v síti výchovných ústavů pro mládež, tak i vně).

Oblast mimoškolní výchovné práce řídí vedoucí vychovatelka, její obecně i speciálně pedagogická erudice i dlouholetá praxe přináší pozitivní odrazy. Svou úvazkovou povinnost v reálu překračuje v průměru o dvě hodiny týdně (úprava v souladu s příslušným předpisem – Nařízením vlády č. 153/1999 Sb. - byla projednána v průběhu inspekce). Úvazkové náležitosti vychovatelů a pomocných vychovatelů jsou naplňovány správně. Netypické řešení části výkonu nočních služeb přináší potíže v zabezpečování vhodných návazností a zakládá potřebu opakovaného zpracovávání systému služeb (dohodnutý úpravy).

Vlastního psychologa zařízení nemá.

Ředitel naplňuje stanovenou míru přímé vyučovací (výchovné) povinnosti. Vyučuje jednu hodinu týdně ve škole, dvě hodiny týdně vede hudební kroužek, dvě hodiny týdně vede komunitu a tři hodiny týdně realizuje etopedická sezení (individuální nebo skupinová – ta převažují).

Pozitiva i negativa v oblasti personálního zajištění jsou přibližně v rovnováze – zajištění je na průměrné úrovni.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Dětský výchovný ústav je umístěn v objektu neúčelového charakteru, jehož hlavní části majetkově náleží pronajimateli. Vedení ústavu projednalo a zabezpečilo převedení budovy bývalé školy (v bezprostředním sousedství zařízení a na jeho pozemku) do majetkové správy. Další pozemková výbava je ovšem předmětem nájmu. Jsou zpracovány varianty koncepční perspektivy řešení podmínek provozu – i ve vztahu k požadavku příslušných ustanovení zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních (těsná vazba s MŠMT, orgány hl. m. Prahy – jediné

zařízení tohoto typu na území města - i dalšími institucemi).

Základní objekt ústavu je využíván především pro potřeby vzdělávacího, provozního a částečně i ubytovacího charakteru (jedna výchovná skupina – dívky). Prostory tříd svými parametry neodpovídají plně potřebám, jejich úpravnost (kromě jedné) není podnětná, chybí odpovídající výzdoba, instalace názornin, celkový estetický dojem není dobrý. Instalace provozního vybavení na chodbách ruší interiérové uspořádání. Ubytování dívek v patře hlavního objektu je pěkné, jsou k dispozici dobré prostorové podmínky, ložnice (třilůžkové) mají poloobývací charakter, vybavení audio či videotechnikou je úměrné. Přístup do patra je nevhodný, provozně výrazně stísněný až nebezpečný

Budova ubytování chlapců (dvě výchovné skupiny) není plně vyhovující. Jsou sice k dispozici prostory charakteru obývacího pokoje (chybí příslušné nábytkové vybavení imitující rodinnou zvyklost) ve smyslu parametrů, čtyřlůžkové ložnice (i průchozí) nabízí pobyt ve stísněném prostředí, nekorespondují s požadavky určitého soukromí pro chlapce. Sociální zázemí je výrazně malé a neestetické, zmodernizovaná umývárna (koupelna) je vhodně řešena. Umístění bojleru v drátěném ochranném obalu v přízemí nepůsobí vhodně. Je potřeba vymalovat. V obou klubovnách jsou k dispozici knihovny – nabízený výběr odpovídá úrovni chlapců.

V základní prostorové výbavě je k dispozici jen zdravotní izolace pro chlapce, eventuelní potřeba u dívčí skupiny je řešena přesunem dívek z poslední ložnice (nevhodné).

Stravovací úsek je řešen dobře, jídelna je využívána i k celoustavním společným akcím – hlavně komunitního typu. Zařízená posilovna v bezprostředním sousedství je přínosnou komoditou, její využívání je časté, vedení dětí převážně zajišťuje pracovník s odpovídající průpravou.

Získaný objekt bývalé školy znamená výrazné zlepšení podmínek – prostory přízemního charakteru jsou využívány jako cvičebna, postupně se dobudovává vybavení cvičné kuchyňky, je dokoupena keramická pec, budován prostor dílny. Celý objekt je intenzivně využíván jak v rámci přímé školní práce, tak i v době mimoškolní.

Pozemek okolo objektu (není v majetku ústavu) slouží především sportovně relaxačním účelům, je upraven, jsou instalovány lavičky, provizorně sítěmi ohraničeno hřiště, spodní část pozemku nabízí možnosti přírodně pobytových aktivit (vybudované ohniště apod.), umožňuje využití pro účely školní výuky. Vlastní tělocvičnu i parametrově odpovídající hřiště zařízení nemá (řešeno náhradně nájemními formami).

Daří se postupně vybavovat materiální sféru pro zimní sporty, cykloturistiku, kontrolou skladových prostor ověřena zásoba vhodného oblečení i technických náležitostí pro dané účely.

Materiální podpora výuky vykazuje dílčí nedostatky. Vybavení učebnicemi je velmi dobré, pro oba typy škol byly zakoupeny nové učebnice. Žádný titul v současné době nechybí. Kabinety jsou však vybaveny jen základními učebními pomůckami, většinou staršími, ale funkčními. Postupně dochází k jejich doplňování a obměňování (přehledné tabule z české gramatiky). Spotřebního materiálu na výuku výtvarné výchovy je dostatek, velmi dobře je vybaven kabinet na hudební výchovu. Nadstandardní je vybavení počítačovou technikou. Ústav disponuje dobře vybavenou počítačovou učebnou, která byla následně vylepšena v rámci programu INDOŠ a i v současné době je doplňována o další počítače. Softwarové vybavení je velmi dobré. Počítače jsou využívány v rámci školní práce i při mimoškolní činnosti.

Materiální zdroje, které má zařízení k dispozici, jsou využívány v potřebném rozsahu, v rámci kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků je následně analyzována účelnost zařazení do přímé výchovně vzdělávací práce i způsoby zacházení. Další případné požadavky technického rázu jsou pak řešeny ve vztahu ke zjištěním.

Zařízení má k dispozici dvě služební vozidla (pozitivní posun) využívaná (především vozidla vícemístného) k zajištění aktivit letní prázdninové činnosti, účasti na akcích jiných zařízení obdobného charakteru a řadě dalších činností.

Oddělená místnost ve smyslu zklidnění agresivního dítěte staršího 12 let a stabilizace jeho psychického stavu, v ústavu zřízena není.

Materiálně-technické podmínky výchovy a vzdělávání jsou značně různorodé, v souhrnu je lze označit jako průměrné.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VÝCHOVNÝCH A DALŠÍCH ČINNOSTÍ

Realizace funkcí, částečného a plného zaopatření (péče a služeb) poskytovaných zařízením

Soulad názvu zařízení se zařazením do sítě škol odpovídá etapě současného období, vnější označení je v pořádku.

Základní koncepce úrovně péče a služeb koresponduje s požadavky na daný typ zařízení pro výkon ústavní či ochranné výchovy.

V posledním období byla věnována zvýšená pozornost zlepšování vybavenosti pro přímou vzdělávací práci v obou typech škol (dva větší nákupy učebnic), je dále průběžně podporována snaha učitelů doplňovat daný úsek další vhodnou literaturou. Podařilo se posílit pomocnou zásobu učebnicového typu i materiálu pro práci žáků (pracovní listy apod.) pro úsek přípravy na vyučování v čase mimoškolní výchovné práce. Kontrolou „osobní“ výbavy žáka byla zjištěna pozitivní situace v daném smyslu.

Formou trojstranné dohody (ředitel – rodič – dítě) jsou řešeny případy vybavenosti na úseku předprofesní přípravy, není-li další pobyt dítěte realizován pokračováním v návazném převýchovném zařízení (výsledky nejsou vždy adekvátní snaze – spolupráce s orgány sociálně právní ochrany je samozřejmostí). Tato okolnost dokládá odpovědný přístup vedení ústavu.

Systém zdravotního servisu je propracován s ohledem na absenci funkce zdravotní sestry – její povinnosti zajišťuje (v rámci dohody o provedení práce) sociální pracovnice, víkendový čas a případné další dny volna řeší na daném úseku příslušní vychovatelé, event. pomocní vychovatelé (např. na dívčím oddělení). Evidence je průkazná, akutnější případy jsou vždy řešeny ve spolupráci s medicínskou službou a v kontaktu s osobami odpovědnými za výchovu.

Kapesné je dětem poskytováno v souladu s příslušným ustanovením zákona č. 109/2002 Sb., návrh podávají vychovatelé s využitím kontaktu s učiteli (uplatnění hodnotícího systému), kontrola a schválení je v kompetenci vedoucí vychovatelky. Vždy je situace podrobně konzultována na týdenních poradách, frekvence výplat dětem je čtrnáctidenní. Evidence i přímou hmotnou hotovost vedou vychovatelé, změny dětí stvrzují svým podpisem (zřejmý doklad výchovy k hospodaření se svými prostředky). V souladu s ustanovením § 32, citovaného zákona, poskytuje zařízení dětem osobní dary při příležitosti pro dítě důležité události (narozeniny apod.) – buď ve hmotné podobě, či i formou peněžní. Věcná pomoc nebyla v posledních letech poskytnuta (neodcházelo dítě zletilostí).

Ekonomické náležitosti volnočasových aktivit a rekreačních činností jsou hrazeny především z příslušných rozpočtových položek, nemalým přínosem jsou sponzorské dary od institucí, ale i orgánů (např. podpora cestou zastupitelstva části Prahy 10).

Sledovanou oblastí jsou i přístupy k dětem se specifickými vzdělávacími potřebami. Naplněnost tříd i výchovných skupin vytváří podmínky pro realizaci individuálního přístupu – je evidentní snaha tuto potřebnost přenášet i do času mimoškolní výchovné práce (spolupráce učitele a vychovatele – především v rámci přípravy na vyučování). Rezervy jsou patrné, chybí např. dostatečné pomůckové vybavení. V současné době je v ústavu umístěn chlapec výrazněji tělesně handicapovaný (následky dopravní nehody), je postupováno podle individuálního vzdělávacího programu, v mimoškolním čase jsou respektovány jeho dispozice. V minulém školním roce byla určitá míra „integrační“ práce věnována dítěti se sluchovým postižením – pobyt mimo zařízení podle příslušného ustanovení zákona č. 109/2002 Sb. nepřinesl očekávané výsledky - dítě bylo umístěno ve výchovném ústavu pro mládež a pokračuje dál v profesní přípravě v běžném typu učiliště.

Vedení ústavu plně respektuje případné požadavky či přání dětí účastnit se náboženských aktivit, nabídka byla učiněna i osobám odpovědným za výchovu – ohlas neadekvátní. V tomto školním roce se pouze jeden chlapec účastní mládežnických evangelických akcí vně ústavu.

Denní režim je koncipován v potřebné diferenciaci pro všední (výukové) dny a víkendy či soustředěnější volno. Základní členění je v souladu s celkovým zaměřením činnosti ústavu, pevně jsou zakotveny záležitosti chápané jako prostředky reedukačního charakteru, určitá „volnost“ se týká některých večerních časových úseků – dohoda příslušných vychovatelů s noční službou. Režimové složky nejsou (diferencovaně) chápány jako dogma.

Přímý odraz volby metod a forem práce je patrný z programově sestavovaných částí výkonu bezprostředního výchovného vlivu v rámci dne i týdne. Analýzou skladby činností uváděných v týdenních programech byla zjištěna dílčí schematičnost, nízká úroveň obsahového přiblížení, prezentace především pravidelných složek, malá rozpracovanost vhodných nabídek a motivačně laděných náplní. Pozitivem je příprava jednotlivých programů s dětmi a využívání jejich zájmové orientace při vhodné korekci pedagogickým pracovníkem. Svou přínosnou roli přináší zařazování modelových situací i vlastní sociální trénink.

Nově přichozímu dítěti je věnována zvýšená pozornost, celou adaptační fázi hodnotícím způsobem sledují vedoucí pracovníci i další přímo zainteresovaní, zařazení dítěte do výchovné skupiny je realizováno uvážlivě, představení na komunitě stírá případnou anonymitu – řada dětí přichází z DDÚ v Dobříchovicích (územně příslušné diagnostické pracoviště). Nezbytné základní informace o dítěti připraví sociální pracovnice a dá k dispozici pedagogickým pracovníkům (operativní), další pak na následné poradě.

Vnitřní řád ústavu je zpracován v přímém vztahu k posláni zařízení, aktualizován k 1. únoru 2003. Je koncipován srozumitelně. Uváděný a v praxi realizovaný hodnotící systém má stanovená kritéria bodového charakteru, frekvence vyhodnocování je týdenní. Provádí ho v první fázi příslušní vychovatelé v úterý večer (při inspekční činnosti byl sledován průběh) se všemi dětmi dané výchovné skupiny, středeční porada pedagogických pracovníků závěry projedná a vlastní zveřejnění probíhá na celouústavní komunitě – včetně vyplývajících závěrů. Je tak dětem dáвана příležitost určitého sebehodnocení s korekčním náhledem ostatních. Při podrobnější analýze hodnotících zásad bylo v rámci inspekce upozorněno na nevhodnost uplatňování skupinového kázeňského patření (bod 2.10 Pravidel hodnocení dětí) – dohodnuta eliminace.

V přímém výkonu výchovně vzdělávací práce je patrný motivačně laděný přístup – jsou uplatňovány skupinové formy práce, nabízena možnost rozvoje zájmových aktivit. V týdenní frekvenci se mění složení skupin zájmových kroužků (hudební, keramický, cyklistický apod.), je využíváno orientace vychovatelů, učitelů, perspektivně i nepedagogických pracovníků ústavu. Režimově dobře zvládnuto. Výskyt výraznějších sociálně patologických jevů není patrný – předcházející způsob života dětí ovšem takové situace navozuje, je s nimi počítáno, řešení případů je věnována patřičná pozornost (např. sledování hladiny úrovně mezilidských vztahů ve výchovné skupině, uplatňování systému tréninku sebeovládání apod.). Nejsou prováděny dotazníkové či jiné ověřovací akce, je však využíváno dílčích závěrů a zjištění např. studentů, kteří se danou oblastí zabývají při zpracovávání diplomových či disertačních prací (kontakt zařízení se školami je vhodný).

Při rozhovorech s dětmi i neformálních besedách (bez přítomnosti příslušného pedagogického pracovníka – vychovatele) v rámci komplexní inspekce, nebyly dětmi negativní poznatky uváděného typu prezentovány.

Pro zpestření celkové programové skladby mimoškolní výchovné práce je velmi správně využito i grantových možností v rámci Programu prevence drogových závislostí a související

kriminality na místní úrovni – region Prahy 2 (získané finanční prostředky jsou výraznou pomocí).

Při řízení, kontrolní a hospitační činnosti se ředitel ústavu věnuje především oblasti vzdělávacího charakteru, úsek mimoškolní výchovné práce zabezpečuje vedoucí vychovatelka, další oblasti pak spolupomáhá řešit zástupkyně statutárního orgánu. Je realizován věcně vhodný princip přenosu pravomocí, všechny zásadnější problémy jsou řešeny kolektivně v rámci vedení zařízení. Denní kontakt s děním a událostmi je jednoznačný a umožňuje provádění analytických rozborů situací – při mimořádnější příhodě zpracovává příslušný pracovník písemný poklad pro následný rozborový pohovor. Z kontrolní a hospitační práce jsou pořizovány zápisy, projednání s pracovníkem je doloženo jeho stanoviskem a podpisem. Pozitivním přínosem je vysílání pracovníků na akce jiných (podobných) zařízení – především ve smyslu korektivní zkušenosti (vždy přeneseno do jednání porad či seminářů).

Dokumentační náležitosti jsou vedeny v souladu s citací § 34 zákona č. 109/2002 Sb., škála povinné dokumentace je rozšířena podle článku 3 Vnitřního řádu DVÚ. Přes některé dílčí nedostatky (neúplnost záznamů v třídní knize apod.), je vedená dokumentace průkazná, sdělná. Jsou vhodně zpracovány (nově podle zákona č. 109/2002 Sb.) programy rozvoje osobnosti (podíl etopedky zařízení – podle závěrečné zprávy DDÚ) s potřebnou mírou orientace vychovatele a učitele. Spisová osobní dokumentace dětí je vedena sociální pracovníci na velmi pozitivní úrovni, uložení je bezpečné, řazení má časově logickou posloupnost, správní náležitosti založeny, kontakt s orgány sociálně právní ochrany dětí jednotlivých referátů sociálních věcí je dokladován (v pravidelných půlročních intervalech jsou podávány písemné informace o příslušných umístěných dětech, stejně tak i diagnostickému pracovišti – podkladem jsou vedené pedagogické deníky, jejichž obsahové zpracování bylo v rámci inspekce upřesněno). Kapesné dětí je evidenčně v pořádku, dohodnut způsob přímé kontroly vedoucí vychovatelkou.

Práva a povinnosti dětí umístěných v zařízení, vhodným způsobem a v souladu s příslušnými předpisy, zahrnuje článek č. 6 Vnitřního řádu DVÚ. V průběhu inspekční činnosti nebyly zjištěny rozpornosti (ani nevypluly negativní poznatky z rozhovorů s dětmi) – speciálněji byly ověřovány okolnosti nakládání s korespondencí dětí, možností telefonického kontaktu či návštěv osob odpovědných za výchovu v zařízení.

Ředitel ústavu uplatňuje práva daná ustanovením zákona č. 109/2002 Sb. v souhlasném rozsahu – rozpornosti nezjištěny. Stanovené povinnosti jsou plněny, dílčí nezaviněná prodleva se týká schválení vnitřního řádu příslušným diagnostickým ústavem (zatím není vzorový vnitřní řád obecně vydán).

Základní údaje o zařízení a kolektivu dětí:

Kapacita zařízení	30
Evidenční stav	29
Počet výchovných skupin	3
Počet dětí fyzicky přítomných v zařízení	25
Počet dětí na útěku	2
Počet dětí přechodně ubytovaných mimo	-
Počet dětí s nařízenou ústavní výchovou	22
Počet dětí s uloženou ochrannou výchovou	-
Počet dětí umístěných na předběžné opatření	7
Počet dětí s vícečetným postižením	10 s MP + 1s TP

Počet dětí se závislostmi	-
Počet dětí v péči neurologa	-
Počet dětí v psychiatrické péči	2

Rozdělení dětí ve výchovných skupinách:

Výchovná skupina	Základní škola	Zvláštní škola	Celkem
1.	6	3	9
2.	6	4	10
3.	7	3	10
Celkem dětí	19	10	29

Výchovná opatření stanovená Vnitřním řádem DVÚ, článek 12, korespondují s příslušnou pasáží zákona č. 109/2002 Sb. Je upřednostňován systém odměn a pochval jako motivačního prostředku, situace je vždy analyzována ze širšího pohledu, zásadnější záležitosti jsou rovněž prezentovány na komunitě ústavu (s rozbohem a závěry). Následky prokázaného porušení povinností jsou uváděny jako možná řešení, nikoliv jako pevná klišé. Z pohledu budování potřebné míry autority pedagoga, je dodržována zásada, že zrušit či prominout udělené opatření může pouze výchovný pracovník, který je uložil, případně vedoucí pracovník po konzultaci s dotyčným výchovným pracovníkem. Všechna výchovná opatření jsou zaznamenána v pedagogických denících dětí.

Situace je hodnocena jako velmi dobrá.

Výsledky zjišťované školským zařízením

Zařízení věnuje poměrně velkou pozornost perspektivní volbě povolání dětí (oblast vlastní předprofesní a profesní orientace zabezpečuje v rámci pracovních povinností etopedka ústavu). Je sledována úspěšnost dětí přecházejících ke středoškolskému studiu, zvýšená péče je dětem věnována v období přijímacího řízení. Vedoucí vychovatelka realizuje určitou formu katamnstického sledování – odhadovaná úspěšnost zapojení do života je zhruba jednotřetinová.

Ve školním roce 2000/2001 byla průměrná doba pobytu dítěte v zařízení 1 rok a 4 měsíce, školní rok 2001/2002 pak dokládá ještě o dva měsíce kratší pobyty (1 rok a 2 měsíce). Tato okolnost velmi silně ovlivňuje měřitelnost úspěšnosti a míru hodnotitelného vlivu pedagogického sboru.

Výskyt hostilných postojů dětí vůči zařízení či personálu je vedením považován za nevýrazný.

Rozbohem útěkovosti byl zjištěn narůstající trend – ve školním roce 2000/2001 došlo k sedmi útěkům celkem (z toho jedenkrát ve dvojici, převážně byly útky kvalifikovány jako krátkodobé, ve dvou případech však překlenuly celý školní rok). Školní rok 2001/2002 dokládá čtyřnásobné zvýšení počtu útěků – celkem 29, z toho ve dvojici 13. Na celkovém počtu útěků se podílelo 17 dětí (např. jedno dítě 7 x, další 6 x apod.). Zvyšuje se procento dívek podílejících se na daném stavu, objevil se i případ útěku ve trojici. Stav je věnována trvalá pozornost – ovšem i v současné době byly dvě děti nelegálně mimo zařízení.

Jen ve zcela výjimečném případě je realizován rediagnostický pobyt v příslušném diagnostickém zařízení.

SOUČÁSTI ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ

Realizace vzdělávacích programů

Součástí školského zařízení je speciální základní škola, která realizuje vzdělávací program pro základní školy čj. 16847/96-2 a zvláštní škola realizující vzdělávací program pro zvláštní školy čj. 22980/97-22.

Soulad výuky s učebními plány sledovaných vzdělávacích programů a učebními osnovami sledovaných předmětů vykazuje některé nedostatky. Učební plán ve zvláštní škole je dodržen, ředitel využil možnosti upravit jej posílením matematiky o 1 hodinu a snížením hodinové dotace pracovního vyučování rovněž o 1 hodinu. Učební plán speciální základní školy je rovněž dodržen. Z dokumentace školy nelze zjistit, zda byly učební osnovy pracovního vyučování ve zvláštní škole ve školním roce 2001/2002 prokazatelně splněny. Ze zápisů v třídní knize vyplývá, že v průběhu 43 vyučovacích týdnů probíhala 21 týdnů „Práce s legem“ a 11 týdnů „Práce s plastelínou“ ve všech ročnících, tj. do 11. vyučovacího týdne v 6., 8. a 9. r. a od 12. týdne do konce školního roku v 6., 7., 8. a 9. r. V dílenských pracích nebyly osnovy splněny v oblasti „Práce s kovem“, „Práce s plasty“, „Práce se sklem“, „Práce montážní a demontážní“, „Práce elektromontážní“. Vůbec nebyly zaznamenány ostatní dvě složky pracovního vyučování, tj. „Pěstitelské práce“ a „Práce v domácnosti“. S ředitelem ústavu byla ihned dohodnuta opatření k zajištění správného vedení školní dokumentace.

Povinná dokumentace vzhledem k průběhu a výsledkům vzdělávání a výchovy je v tomto konkrétním případě neprůkazná. V ostatních oblastech průkazná je.

Systém kontroly naplňování učebních plánů a osnov využívá především hospitací, zápisy z nich jsou vedeny. Pohospitační rozhovory jsou realizovány. Analýza výsledků je prováděna na jednáních pedagogické rady.

Vliv odborné a pedagogické způsobilosti vyučujícího na kvalitu sledované výuky je patrný. Dle hospitačních zjištění ředitele je vývoj učitelů pozitivní. Značným problémem je výuka více ročníků v jedné třídě - viz tabulka. Přesto všichni vyučující při inspekční činnosti využívali vyučovací doby efektivně. Všichni byli na sledované vyučovací hodiny připraveni.

Složení tříd

Škola a třída	Počet žáků	Vyučované ročníky
speciální základní škola I	10	6. a 8.
speciální základní škola II	9	7. a 9.
zvláštní škola	10	6., 7., 8. a 9.

Motivace žáků je na průměrné úrovni. Vyučujícími je využívána převážně vstupní motivace, průběžná jen v ojedinělých případech. Metody a nástroje hodnocení žáků jsou velmi dobré, učitelé většinou vycházejí z pozitivních zjištění. Nedostatky byly ve sledovaných vyučovacích hodinách sdělovány vhodnou formou. Prostor pro sebereflexi a sebehodnocení žáků byl ve sledovaných hodinách minimální, vzájemné hodnocení žáků realizováno nebylo.

Plánování a bezprostřední příprava učitelů na výuku je vcelku na dobré úrovni. Většina vyučujících má na předměty, kterým vyučují, zpracovány tematické plány. Tyto plány nejsou zpracovány na pracovní vyučování, takže v případě zvláštní školy nelze ani na základě této dokumentace dovodit plnění učebních osnov. Na sledované hodiny byli vyučující připraveni.

Použité vyučovací metody vzhledem ke stanoveným výchovně-vzdělávacím cílům ve sledované výuce byly velmi dobré. Prostor v této oblasti je však limitován vnitřní strukturou jednotlivých tříd (počtem ročníků v nich, handicapu jednotlivých žáků apod.). Činnost vyučujících je organizačně velmi náročná, přesto byla evidentní snaha volit co nejvhodnější vyučovací metody.

Psychohygienické podmínky výuky jsou celkově průměrné, mezi jednotlivými třídami jsou však značné rozdíly. Nejlepší je v tomto směru třída zvláštní školy.

Výsledky vzdělávání jsou zjišťovány běžnými vlastními evaluačními nástroji.

Výsledky vzdělávání zjištěné školou vlastními evaluačními nástroji jsou zkreslovány specifiky daného typu zařízení (záškoláctví před příchodem do ústavu a při útěcích z něj, averze některých žáků ke škole apod.).

Rozbor výsledků vzdělávání a výchovy je předmětem jednání pedagogické rady i tématem na dalších poradách. Účinnost následně přijímaných opatření je velmi rozdílná v návaznosti na aktuální složení kolektivu dětí. Důraz je kladen na motivaci dětí ke vzdělání – i v mimoškolní oblasti.

Průběh a výsledky vzdělávání jsou celkově na velmi dobré úrovni.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vedení ústavu věnuje zcela mimořádnou pozornost dalším možným perspektivám zařízení, v přímém kontaktu se zřizovatelem jsou zpracovávány varianty řešení technického zázemí i okolností nově stanovených požadavků zákona č. 109/2002 Sb. o výkonu ústavní nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních.

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení koresponduje v daném rozsahu se zřizovací listinou.

Spolupráce ústavu s příslušnými zainteresovanými orgány a institucemi je věcná. Nebyly zjištěny rozpornosti v řešení záležitostí vyplývající z nezbytného kontaktu s orgány sociálně právní ochrany dětí, s odborným nadhledem je postupováno v případech potřebného dalšího kontaktu s diagnostickými pracovišti. Dozor státního zastupitelství je realizován, od doby účinnosti zákona č. 109/2002 Sb. uskutečněny již tři návštěvy – kontakt pozitivní.

Mezi základní koncepční myšlenky patří i snaha posilovat a rozvíjet nezbytnou úroveň vhodné spolupráce s rodinným zázemím dětí, osobami odpovědnými za výchovu. Tento požadavek je prosazován v denní praxi, dotýká se systému hodnocení, u vycházejících žáků i otázek možného dalšího postupu, včetně volby profesní přípravy apod. Otevřenost ústavu je zřejmá.

Přínosem je postupná stabilizace pracovního týmu, jako velmi vhodné se jeví obsazení funkce etopeda (psycholog ze zařízení odešel) – a to i ve smyslu užšího propojení spolupráce mezi jednotlivými kategoriemi pracovníků.

Pravidelnými akcemi je účast dětí na řadě soutěží, olympiád, kulturních akcí, s potřebným přehledem je sestavován program letních prázdninových činností. Jsou podporovány netradiční formy práce, daří se postupně budovat (třeba i využitím nájemních možností) zázemí pro odborněji vedené sportovně průpravné postupy – odraz v úspěšné reprezentaci je evidentní.

Tradičně jsou organizovány kulturně soutěžní dny i pro veřejnost, mezi projektové aktivity patří i sportovně ergoterapeutické víkendové a prázdninové výjezdy na farmu Pustověty, probíhá program „Alternativa“, uskutečňují se lyžařské výcvikové zájezdy apod.

Nejsou registrovány zřetelnější projevy rasové nesnášenlivosti.

Prezentovaná oblast dokládá nadprůměrné výsledky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení ze dne 11. května 2001, čj. 17 262/01-21.
2. Výroční zpráva o činnosti ve školním roce 2001/2002 ze dne 26. srpna 2002.
3. Vnitřní řád - novelizovaná verze platná od 1. února 2003.
4. Třídní knihy vedené ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003.
5. Týdenní programy přímé výchovné činnosti – školní rok 2002/2003.
6. Rozvrh výuky a systém služeb vychovatelů – školní rok 2002/2003, letní prázdninová činnost v roce 2002.
7. Roční plány výchovně vzdělávací práce ve školních letech 2001/2002 a 2002/2003.
8. Programy rozvoje osobnosti dětí ve strukturaci podle příchodu do zařízení.
9. Spisová dokumentace všech umístěných dětí, sociálně právní agenda.
10. Záznamy z kontrolní a hospitační činnosti vedoucích pracovníků.
11. Kniha denní evidence situace v zařízení.
12. Doklady o vzdělání pedagogických pracovníků zařízení.
13. Evidence podávání léků.
14. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2001/2002 a 2002/2003.
15. Koncepce rozvoje zařízení – návrhy ředitele podávané zřizovateli (dopis ze dne 3. 4. 2002, dopis ze dne 25. 3. 2003, stanovisko DDÚ Praha 4 ze 4. 11. 2002).
16. Evidence kapesného a poskytování osobních darů.

ZÁVĚR

Dětský výchovný ústav zabezpečuje realizaci výkonu ústavní výchovy v rámci odpovídajícího místa v síti těchto institucí. Od poslední komplexní inspekce (prosinec 1998) došlo k posunu v budování podmínek prostorového charakteru, byly eliminovány některé nedostatky v dotaci hodin učebních plánů, je věnována trvalejší pozornost zlepšování kvalifikační struktury pedagogického sboru.

Personální a materiální podmínky přesto setrvávají v souhrnném hodnocení na průměrné úrovni, celkový systém přímého výchovně vzdělávacího působení však je velmi dobrý. Daří se postupně zařazovat motivačně koncipované programové náplně, jako výrazněji pozitivní je možno hodnotit rozpracovanost a hlavně pak realitu ve smyslu zlepšující se spolupráce ústavu se zákonnými zástupci umístěných dětí. Zařízení, jako jedno z mála v republice, řeší otázky výkonu ústavní, případně ochranné výchovy, v koedukační skladbě dětského kolektivu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Zdeněk Slomek	Zdeněk Slomek v. r.
Člen týmu	PaedDr. Pavel Bártík	Pavel Bártík v. r.

V Českých Budějovicích dne 10. dubna 2003.

Přílohy

Datum a podpis ředitele zařízení stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. 4. 2003.

Razítko

Ředitel nebo jiná osoba oprávněná jednat za zařízení	Podpis
Mgr. Jan Smolka	Jan Smolka v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný.
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.
Průměrný	Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.
Pouze vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.

Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
---------------------	---

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacního protokolu ČŠI
Česká školní inspekce, Arabská 638, 160 00 Praha 6	2003-05-05	857/2003
Zřizovatel: MŠMT, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1	2003-05-05	858/2003

Připomínky ředitele zařízení

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány